

Cracovia în haine de toamnă

De **George Blaj**

Într-o seară rece de mijloc de octombrie, un grup de turiști aleg să pornească într-o excursie de trei zile. Excursie la Cracovia, orașul regilor Poloniei. În cadrul acestei excursii vom ajunge și la Auschwitz, unde vom vizita două din cele trei lagăre ce au funcționat în perioada celui de-al doilea război mondial în această zonă.

Pornim la ceas de seară, urmând să parcurgem întreg drumul pe durata nopții, iar dimineață, răsăritul ne va prinde în Polonia. Primele raze ale soarelui ne vor deschide drumul spre Cracovia.

Auschwitz

Programul primei zile cuprinde o vizită la lagărele de concentrare Auschwitz I și Auschwitz II – Birkenau, după care vom merge pentru o scurtă plimbare în centrul orașului și să luăm masa.

Pe durata nopții traversăm Ungaria și Slovacia. Ne aducem aminte de vara anului 1944 când multe trenuri porneau din orașele din nordul Transilvaniei, trenuri ce

duceau în vagoane de vite, evreii români spre lagărele morții. Noi, astăzi, prin vizita noastră vom încerca să aducem un omagiu, să spunem o rugăciune pentru sufletele ce și-au găsit sfârșitul într-un mod tragic în aceste locuri.

Soarele răsare peste Polonia. Nu mai este mult și ajungem la Auschwitz. Trecem pe lângă linia ferată ce odinioară aducea evreii, și nu numai, în lagăr. Parcare este aproape plină deși sunt câteva minute trecute peste ora 10. Ne așezăm și noi la rând așteptând sosirea ghidului pentru a putea intra în lagăr. Ce dură este viața!

Acum 76 de ani, cei aduși aici așteptau la rând selecția... gazarea... moartea... Iar noi, astăzi, stăm la rând pentru a vedea și pentru a simți, la o scară mult mai mică, ceea ce au simțit acei oameni acum 76 de ani. Sosește ghidul, trecem de control, ne "înarmăm" cu tehnologia necesară pentru ca întreg grupul să audă explicațiile ghidului. Acum 76 de ani, deținuții lăsau totul lângă tren... mergând spre lagăr, primeau hainele vărgate de prizonier, totul sub strigătele soldaților SS.

Intrăm pe sub celebra poartă *Arbeit macht Frei*. Câtă oroare ascunsă în trei cuvinte... Trecem pe lângă bucătăria lagărului. Barăci. O mână de barăci. Pătrundem încet în câteva dintre ele. Baraca 4, 5 și 6. Fiecare adăpostind astăzi fotografii, obiecte ce au aparținut deținuților, hărți, documente... o mare de informație pentru a ne face o idee despre ceea ce a însemnat viața în acest loc. O viață lipsită de valoare. Haine, ochelari, pantofi, valize, păr, țesături din păr, Zyklon B... moarte. Într-o cameră vedem o machetă a crematoriului II de la Auschwitz II – Birkenau, alta adăpostește două tone de păr uman, alta imagini ale copiilor pe care doctorul Mengele făcea experimente... Ajungem la baraca 11 și Zidul Morții. Baraca Morții a cărei pivniță adăpostește celule unde multe orori s-au întâmplat. Zidul Morții nu are putere să mărturisească numărul de execuții ce au avut loc aici... Doar câteva flori și câteva lumânări mai amintesc că aici și-au găsit sfârșitul mulți oameni după ce au fost chinuți în celulele întunecoase ale barăcii 11.

Turul continuă. O ultimă oprire. Ultima oprire. Camera de gazare și crematoriul. Pentru deținuți era ultima dată când vedeau cerul albastru. Aici se termina totul. Pătrundem în camera de gazare. O liniște de mormânt se așterne. Trecem în sala cuptoarelor... Ușa camerei de gazare este deschisă. Aerul nu este încărcat de vaporii acidului cianhidric...

Părăsim lagărul Auschwitz I și ne îndreptăm spre cel mai mare lagăr de concentrare nazist – Auschwitz II – Birkenau. Satul Brzezinka s-a "transformat" sub mâna naziștilor în cel mai odios loc de pe pământ. Ne îndreptăm spre monumentul închinat celor care și-au găsit sfârșitul aici. Monumentul se află între crematoriile 2 și 3. Astăzi sunt doar ruine. Câteva barăci mai stau în picioare. Intrăm în câteva... interiorul îți dă fiori.

Reușim să trecem prin gardul lagărului. Turul lagărelor s-a încheiat.

Cracovia

Autocarul ne duce în Cracovia. Vom face o scurtă plimbare în centrul orașului. Dacă am început cu o imagine neagră, iată, acum, tabloul capătă lumină, culoare, viață... frumos.

Admirăm Castelul Wawel, trecem pe lângă Biserica Sfântului Andrei, a Sfinților Apostoli Petru și Pavel și ajungem în piața centrală. Ne oprim pentru o mică pauză de masa. Ziua a fost lungă și încărcată, o pauză este o binecuvântare. Trâmbițașul din turnul cel înalt al basilicii Sfintei Maria anunță ora 18. Cântecele lui se întrerupe brusc... Încet ne îndreptăm spre autocar. Ziua întâi este aproape gata, ne cazăm și ne odihnim, ziua de mâine se anunță încărcată.

Ghetoul – Fabrica lui Schindler – cartierul evreiesc – Sinagoga Înaltă

Soarele bate la geam. Ne trezim de dimineață și pornim la drum, căci călătorului îi stă bine cu drumul.

Trecem prin centrul orașului, prin cartierul Kazimierz, trecem Vistula și ajungem în ghetoul Cracoviei. Vedem piața ghetoului – piața Eroii Ghetoului – locul de unde plecau evreii spre locurile de muncă. Ne îndreptăm spre fabrica lui Schindler. Intrăm în fabrică. Locul este extrem de mic dar foarte bine folosit. Fiecare colț adăpostește o fărâmă de istorie. Un tramvai amintește de tramvaiul ce trecea prin ghetou dar nu se oprea, nimeni nu urca, nimeni nu cobora. Un gard din matzevah

(pietre funerare) amintește de gardul ce înconjură ghetoul. Câteva imagini cu Karol Wojtyła, viitorul papă Ioan Paul al II-lea. Căni, vase... o mașină de scris... 1098 de nume... Multe mulțumiri în multe limbi ale pământului. Fabrica lui Schindler de astăzi este o carte vie de istorie.

Părăsim fabrica lui Schindler și ghetoul Cracoviei și ne îndreptăm spre cartierul Kazimierz – cartierul evreiesc. Ne oprim la Sinagoga Veche, cea mai veche construcție de acest tip din Polonia. Construită la sfârșitul secolului al XV-lea, adăpostește astăzi o expoziție ce prezintă viața evreilor Cracoviei. Mergem pe strada Jozefa spre Sinagoga Înaltă, numită astfel pentru că locul de rugăciune se află la etaj. Pe pereți se mai văd câteva versete în ebraică. O mică expoziție oferă câteva informații despre familiile de evrei ce au locuit cândva în acest cartier. La parter este o librărie extrem de bogată.

Părăsim sinagoga și facem dreapta spre strada Jakuba. Suntem în spatele sinagogii Remu. Aici vedem cimitirul evreiesc. Înconjurăm clădirea și ajungem pe străduța

Szeroka ce adăpostește câteva magazine evreiești. O străduță boemă ce dă în piața din fața Sinagogii Vechi. Admirăm sinagoga Remu, casa Helenei Rubinstein și celebrul restaurant Ariel.

Mergem drept pe lângă sinagoga Veche și facem dreapta pe strada Wawrzynca, vrem să ajungem la basilica Corpus Cristi. Basilica este înconjurată de un gard, parcă ar fi o fortăreață. Construcția ei a început în anul 1340 și a fost finalizată în anul 1405. Intrăm în basilică pentru a spune o rugăciune și pentru a admira frumusețea acestui lăcaș de cult. Timpul este dușmanul nostru, trebuie să părăsim basilica, mai sunt locuri minunate de văzut. Strada Jozefa ne poartă spre biserica Sfintei Ecaterina. O altă biserică construită în secolul al XIV-lea, cu un trecut zbuciumat, ce a reușit să supraviețuiască vicisitudinilor vremii. Interiorul este modest. Biserica adăpostește o statuie a sfintei Rita. Este locul de venerare a acestei sfinte. În fiecare lună, în ziua de 22 de la ora 18, aici are loc o slujbă în cinstea Sfintei Rita, iar credincioșii aduc trandafiri, florile Sfintei Rita, trandafiri ce sunt sfințiți și dăruți celor aflați în grele încercări. Un rozariu cu Sfânta Rita și câteva petale de trandafiri sunt un dar bine-venit. Lângă biserica Sfintei Ecaterina este biserica Sfântului Arhanghel Mihail și a Martirului Stanislaus. Biserica a fost ridicată pe locul unui fost templu păgân din secolul XI. În secolul al XIV-lea se ridică o biserică gotică ce va fi transformată între 1733-1751, într-o biserică barocă. Curtea bisericii adăpostește o statuie a papei Ioan Paul al II-lea și un altar de vară. Ne întoarcem pe străduța mărginită de biserica Sfintei Ecaterina și facem dreapta spre fosta primărie a cartierului Kazimierz, astăzi muzeul de etnografie. Admirăm clădirile din piața Wolnica. Ne continuăm drumul spre castelul Wawel și centrul orașului.

Castelul Wawel. Pe dealul cu același nume au fost construite diferite clădiri încă din secolul al IX-lea. Castelul de astăzi, însă, a fost construit în secolul al XI-lea. Prima biserică construită aici a fost ridicată în anul 1020. De-a lungul timpului, locașul sfânt a suferit multe modificări. Astăzi este locul de odihnă pentru regii Poloniei și personalitățile de marcă ale țării. Castelul adăpostește lucrări de artă, de tapițerie, un muzeu dedicat papei și o statuie a acestuia. Curtea castelului amintește de piața

San Marco a Veneției. Locul este extrem de aglomerat, chiar dacă vremea este răcoroasă și vântul cam nervos.

Părăsim castelul Wawel, căci este aproape ora 14 și la ora 15 figurinele de la Colegiul Majus își încep dansul.

Înainte de a merge spre centrul orașului, ne abatem la biserica Sfântului Bernardin de Siena. O bijuterie. Altare frumos decorate. Un loc minunat. Parcă nu mai dorim să plecăm de aici. Părăsim cu greu acest loc. Ne îndreptăm spre Colegiul Majus.

Este aproape ora 15. Curtea colegiului este plină de turiști. Clopotul sună. Se aude Gaudeamusul și... încet, una câte una figurinele își încep dansul. Pentru câteva minute în curte se aude numai muzica pe care figurinele "dansează". Publicul este vrăjit. Minunea, însă, nu durează mult.

Ne întoarcem iar la drum spre biserica Sfântului Francisc de Asissi. Biserica adăpostește o copie a giulgiului din Torino, dar și un frumos vitraliu deasupra intrării principale. De aici, mergem la bisericile Sfântului Andrei și a Sfinților Petru și Pavel. Biserica Sfântului Andrei a fost construită la sfârșitul secolului al XI-lea, fiind una din cele mai vechi biserici din Cracovia, iar biserica Sfinților Petru și Pavel a fost terminată la începutul secolului al XVI-lea. Interiorul bisericii sfântului Andrei este frumos decorat, este o biserică mică dar deosebit de frumoasă. Biserica Sfinților Petru și Pavel este însă mai mare și găzduiește săptămânal concerte de muzică clasică. Interiorul baroc este extrem de frumos, iar cripta a fost deschisă publicului în anul 2012. Pe o scară chiar în fața altarului poți coborî în criptă.

Ne continuăm drumul printre străduțele centrului orașului spre basilica Sfintei Treimi. Interiorul este frumos decorat cu altare sculptate în lemn. Biserica a fost construită la mijlocul secolului al XIII-lea și a avut, ca mai toate bisericile, un trecut zbuciumat.

Mergem prin piața mică spre Teatrul din Cracovia. O clădire cu o arhitectură ce ne duce cu gândul la Palatul Garnier din Paris.

O bucată din zidul ce înconjură vechiul oraș se mai păstrează și astăzi. Poarta Sfântului Florian este mereu deschisă tuturor și a fost construită în secolul al XIV-lea. Zidul este o galerie de artă, Zeci de tablouri sunt expuse de către pictorii amatori. O frumoasă pată de culoare. Străduța ne poartă spre biserica piaristă.

Interiorul este extrem de frumos pictat. Construcția barocă a fost terminată la început de secol XVIII.

Străduța îngustă trece pe lângă mica biserică a Sfântului Evanghelist Ioan și a Sfântului Ioan Botezătorul. O biserică mică, o bijuterie. Ajungem iar în piața mare și ne îndreptăm spre mica biserică de lângă basilica Sfintei Maria, biserica Sfintei Barbara sau Varvara. Este slujbă. De aceea se cade să stăm puțin și să rostim o rugăciune. Biserica a fost inițial o capelă pentru cimitirul din zonă și a fost ridicată între anii 1338-1402. Părăsim biserica pentru a intra în basilica Sfintei Maria. O adevărată bijuterie gotică de secol XIII. Două legende se leagă de această basilică. Cea a celor doi frați care au construit cele două turnuri și cea a trâmbițașului care vestea ora sau apropierea dușmanului. Se spune că fratele cel mare l-a ucis pe cel mic pentru a nu construi un turn mai mare ca al său. Iată de ce basilica are două turnuri diferite. O săgeată trasă de un tătar, ucide trâmbițașul și pune căpat brusc cântecului acestuia.

S-a lăsat seara peste oraș. Se aprind luminile. Clădirile capătă o nouă înfățișare. Deși se întunecă, orașul este încă plin de viață. Ne bucurăm că am reușit să vedem o mică parte din orașul de chihlimbar al Poloniei. Am umblat mult, am văzute multe. Oboseala își spune cuvântul. Spunem noapte bună celei de-a doua zile în Cracovia.

Drumul spre casă

Ceasul arată ora 7. Soarele se ridică timid pe cer. Afară aerul este rece. Ne pregătim să începem drumul spre casă. Strângem bagajele, luăm micul dejun, facem ultimele fotografii de grup și... pornim la drum. Rămas bun Cracovia!

Ne îndreptăm spre Zakopane, o stațiune montană din munții Tatra. În drumul nostru trecem prin câteva sate. Bisericile sunt extrem de frumoase, iar credincioșii se adună pentru a lua parte la slujba de duminică.

Intrăm în Zakopane. Vârfurile munților au încărunțit, semn că iarna este aproape. Este dimineață dar stațiunea este plină de turiști. Se pregătesc să își înceapă drumețiile pe cărările din munți. Nu zăbovim mult, căci drumul este lung până acasă. Mai facem o scurtă oprire imediat după ce trecem granița dintre Polonia și

Slovacia. O graniță naturală. Râul Bialka desparte cele două țări. Facem o poză de grup în care încercăm să cuprindem și munții Tatra.

Continuăm drumul prin Slovacia. Facem o oprire în Donovaly. O localitate ce adăpostește multe pârtii de ski. Servim o kapustnica. O ciorbă de varză murată cu ciuperci și cârnați, dreasă cu puțină smântână. Un deliciu... Dacă ajungeți în acest loc, vă recomandăm să serviți această minunată ciorbă.

Soarele se apropie de linia orizontului. La miezul nopții trecem granița. Suntem oboseți, dar suntem împliniți, căci, iată, am reușit să vedem multe lucruri minunate în această excursie. Mulțumiri organizatorilor excursiei sunt necesare. Ne luăm la revedere și ne îndreptăm fiecare spre casele noastre, încărcăți cu fotografii, mici suveniruri, câte o bucățică din Cracovia.